

Plenum

Måndag 15.6.2026 kl. 16.25—22.51

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av kärnenergilagen och 34 kap. 6 § i strafflagen

Regeringens proposition RP 72/2026 rd
Utskottets betänkande FsUB 4/2026 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 8 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu godkännas eller förkastas.

Debatten börjar. — Ledamot Kari, varsågod.

Debatt

20.36 **Mika Kari sd:** Arvoisa rouva puhemies, hyvät edustajakollegat! Viime viikolla tämän asian ensimmäisen käsittelyn aikana käytin puheenvuoron, josta nyt lähinnä teen vain pientä tiivistystä. Tähän toiseen käsittelyyn liittyy myös sitten lopussa pieni esitys.

Haluan korostaa sitä, mitä viime viikollakin, että meille sosiaalidemokraateille — ja uskonpa, että kaikille puolueille tässä eduskuntasalissa — on tärkeää varmistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuus kaikissa muuttuvissa tilanteissa. Kun veimme pääministeripuolueena Suomen Natoon vuonna 22 ja jäseneksi vuonna 23, halusimme osaltamme varmistaa myös sen, että muuttuvassa turvallisuusympäristössä Suomella säilyy täysivaltaisen tasavallan mahdollisuudet puolustaa itseään erilaisissa haastavissa tilanteissa.

Nyt viimeisen kolmen vuoden ajan Naton jäsenenä ollessamme olemme integroituneet Natoon vahvemmin ja samassa yhteydessä selvittäneet myös tähän turvallisuuteen liittyviä erilaisia teemoja, tehneet isoja investointeja ja niin edelleen. Kuitenkaan tämän kolmen vuoden aikana ei tullut esiin ydinpelotteeseen, niin sanottuun ydinsateenvarjoon tai -suunnitteluun, liittyviä asioita kuin aivan tässä keväällä, ja tästäkin asiasta puolustusministeri on sanonut, että tällä asialla ei sinänsä kiirettä olisi. Kuitenkin hallitus on nyt hyvin voimakkaasti halunnut tätä asiaa viedä eteenpäin, ja tässä kiirehdittäessä valitettavasti myöskään tähän esitykseen liittyviä mahdollisia heikkouksia ja kriittisiä näkökulmia ei kuitenkaan niin hallituksen esityksessä kuin myöskään puolustusvaliokunnan mietinnössä käyty riittävällä tavalla läpi. Tähän kiinnitti huomiota muun muassa valiokunnan käyttämistä asiantuntijoista osa.

Yksi asia ansaitsee tulla myös uudelleen nostetuksi. Se on hallituksen esitys siitä, että tämä ydinenergialain muuttaminen ja ydinaseiden varastoinnin, sijoittamisen ja kauttakulun salliva lainmuutos veisivät Suomen pohjoismaiselle linjalle. Mutta niin kuin valiokuntakuulemisessakin tuli esiin, asian voi nähdä kyllä toisinkin päin, sillä selontekokirjaukseemme verrattuna muissa Pohjoismaissa asia säädellään valtiosopimuksiin liittyvillä

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

DCA-sopimuksilla, joissa paino on huomattavasti vahvempi kuin kotimaisessa ajankoh-taisselonteossa käytetty, kotimaiseen käyttöön tarkoitettu kirjaus. Näin ollen Pohjoismaat ovat kyllä tässä itse säätelemässä vahvemmin ydinaseisiin liittyvää politiikkaa. Myös hal-lituksen esittämät lainsäädäntömuutokset jättävät useita avoimia kysymyksiä koskien muun muassa poikkeusedellytyksiä sekä mahdollista päätöksentekomenettelyä, jolla ydin-aseita voitaisiin tuoda Suomen alueelle, ja ennen kaikkea sitä, mikä on eduskunnan rooli tässä prosessissa.

Lopuksi on myös todettava se, että Suomessa on ollut vuosikymmeniä voimassa perinne siitä, että keskeiset ulko- ja turvallisuuspoliittiset kysymykset keskustellaan ja käydään läpi ennalta puolueiden kesken yli hallitus—oppositio-rajojen. Tämä perinne täyttää näi-hin aikoihin jo 80 vuotta, ja tämän perinteen yksi vahva, keskeinen piirre on se, että se on luonut myös jatkuvuutta ulko- ja turvallisuuspolitiikan hoitoon ja ennen kaikkea hyödyn-tänyt sitä parlamentaarista katetta, joka tässä eduskunnassa on hallituksen ja opposition yh-dessä tehden aina kuljettanut Suomea historian aallokossa eteenpäin vakaalla kurssilla. Tästä perinteestä nyt kuitenkin hallitus halusi syystä tai toisesta luopua.

Arvoisa puhemies! Esitän puolustusvaliokunnan mietintöön sisältyvän vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotukset hylätään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

20.41 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Puhuin lähetekeskustelussa jo tä-män lakiesityksen sisällöstä ja nyt hiukan tästä itse prosessista ulkoasiainvaliokunnan jä-senen näkökulmasta.

On tosiaan surullista demokratian näkökulmasta, millä vauhdilla ja kuinka yllättäen tämä ydinase-esitys tuotiin eduskuntaan alun perin nimenomaan kokoomuksen runnoma-na. Olen useasti miettinyt, kuinka julmaa tämä on myös niitä edustajia kohtaan, joille Nato-jäsenyyden puolesta äänestämisen ehtona nimenomaan oli se, että Suomi pitää voimassa ydinaserajoitteet omassa lainsäädännössään. Näin sovittiin keväällä 2022, ja näin sovittiin uudestaan, kun DCA-sopimus hyväksyttiin. Vasemmistoliitto esitti Nato-jäsenyyden kä-sittelyn yhteydessä keväällä 2022, että puolueet tekisivät vielä yhteisen poliittisen linjauk-sen ydinaserajoituksista, mutta muut puolueet olivat sitä mieltä, ettei tällaista poliittista lin-jausta tarvita, sillä meillä on jo voimassa oleva ydinenergialaki ja siinä olevat rajoitteet, eikä sitä olla muuttamassa. Näin vakuutettiin.

Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää tuoda tosiaan esille tähän prosessiin liittyviä on-gelmia sisällön lisäksi. Lakiesitys on alun perin todella kiireessä tehty, ja se näkyy. Kriit-tinen arviointi ydinaseiden ja niiden leviämisen negatiivisista vaikutuksista puuttuu lähes tyystin, eikä näitä näkökulmia haluttu myöskään ulkoasiainvaliokunnassa syvällisesti kä-sitellä, vaikka juuri tällainen kriittinen arviointi kuuluisi ulko- ja turvallisuuspoliittiseen ar-viointiin. Ulkoasiainvaliokunnassa kaikki kansalaisjärjestöt ja ydinaseisiin kriittisesti suh-tautuvat tutkijat oli sullottu yhteen kuulemiseen, ja kuudelle asiantuntijapuheenvuorolle ja valiokunnan edustajien kysymyksille annettiin kokonaisuudessaan vain 40 minuuttia. Puo-lustuspoliittisia kuulemisia ei vastaavalla tavalla rajoitettu, ja asiantuntijat saivat puhua la-veammin ja pidemmin. Tämä kertoo minusta muutenkin siitä kulttuurista, johon on siirryt-ty varsinkin tällä kaudella. Ulkoasiainvaliokunnassa usein monilta unohtuu nimenomaan ulkoasiainvaliokunnan toimiala ja substanssi. Minusta tämä kertoo myös siitä, ettei ydin-aseisiin liittyviä kielteisiä ja kriittisiä näkökulmia yksinkertaisesti haluta kuulla, vaik-

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

ka kyseessä ovat joukkotuhoaseet, joiden käyttö johtaisi massiiviseen ympäristökatastrofiin, yhteiskuntien romahtamiseen, humanitääriiseen katastrofiin. Ajatus ydinaseiden rajatusta käytöstä ilman joukkotuhoa on naiivi. On esimerkiksi arvioitu, että ”Yksi ainoa strateginen ydinase riittäisi tuhoamaan Suomen pääkaupunkiseudun Keravalle saakka. Alue olisi säteilyn vuoksi asuinkelvoton vuosikymmeniä.” — Tämä artikkelista Yliopisto-lehdessä vuonna 2024, ja siihen oli haastateltu lukuisia asiantuntijoita.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi yhdestä yksityiskohdasta, joka ilmeni vasta ulkoasiainvaliokunnan käsittelyn loppumetreillä: Tämä lakiesitys sisältää tosiaan rikoslain kohdalla lisäyksen puolustusyhteistyöstä ilman määrittelyä siitä, että sen pitää liittyä nimenomaisesti Suomen puolustamiseen. Niin kuin ulkoasiainvaliokunnan eriävässä mielenpateesssa todetaan, hallituksen esityksessä rikoslain ydinräjähderikosta koskevaa pykälää muutettaisiin siten, että pykälässä säädettäisiin niistä poikkeuserusteista, jotka oikeuttaisivat ydinräjähteen tuomisen Suomeen taikka sen kuljettamisen, toimittamisen tai hallussapidon Suomessa. Teon tulisi tällöin perustua joko Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, jota toteutetaan osana Pohjois-Atlantin liiton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyötä, Pohjois-Atlantin liiton yhteiseen puolustukseen taikka puolustusyhteistyöhön. Nimenomaan tämä termi ”puolustusyhteistyö” on todella kiinnostava käsite, kun sitä ei tarkemmin rajata eikä määritellä. Eli se, että puolustusyhteistyö ilman tarkempaa määrittelyä ja sitomista esimerkiksi Suomen puolustamiseen on sisällytetty osaksi lakiesitystä, tarkoittaa käytännössä, että lakiesityksellä halutaan mahdollistaa ydinaseiden kuljettaminen Suomen alueella ja maaperällä myös rauhan aikana, jos se liittyy puolustusyhteistyöhön, joka viittaa esimerkiksi sotilaalliseen suunnitteluun, harjoitteluun, suorituskyvyn kehittämiseen. Eli lakiesityksessä on myös tarkoituksella jätetty spesifioimatta rauhanajan määrittely, mikä tekee siitä tarkoituksellisesti hämärää, mutta nyt meillä on epäselvää se, tullaanko Suomessa liikuttelemaan ydinaseita myös rauhan aikana silloin, kun se liittyy puolustusyhteistyöhön. Eli käytännössä lakiesitys menee siten ydinaseiden sallimisen suhteen vielä pidemmälle kuin esimerkiksi julkisuudessa on annettu ymmärtää, kun lain tarpeellisuutta on perusteltu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

20.47 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä todella ehdotetaan, että ydinaseiden tuominen Suomeen sekä niiden kuljettaminen, hallussapito ja varastointi maaperällämme tulisivat mahdollisiksi.

En itse päässyt tämän asian ensimmäiseen käsittelyyn, mutta koska asia on tärkeä, haluan käyttää puheenvuoron nyt.

Kyse on historiallisesta muutoksesta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkään linjaan, ja silti esityksen valmistelu on tehty poiketen pitkästä perinteestämme, kuten täällä jo aiemmissa puheenvuoroissa tuotiin ilmi. Tämän perinteen mukaan keskeisistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista linjauksista keskustellaan ennalta yhdessä yli hallitus—oppositio—rajan.

Suomi on jo nyt täysimääräisesti Naton ydinpelotteen suojassa. Kuulumme ydinsateenvarjon piiriin ja osallistumme Naton ydinasepolitiikan suunnitteluun. Liittyessämme Natoon nykyinen ydinenergialakimme ei ollut tälle minkäänlainen este, eikä sellaista estettä ole ilmennyt liittymisen jälkeenkään. Naton ydinaseet suojaavat tarvittaessa Suomea ihan niiden sijainnista riippumatta. Hallituksen esityksessä keskeinen peruste muutokselle on,

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

että esityksellä parannetaan pelotetta ja ennaltaehkäistään sotilaallisen voiman käyttöä Suomessa sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole arvioitu lainsäädäntöön tehtävien muutosten tuomaa riskiä ja mahdollisia heikennyksiä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan.

Puolustusvaliokunnan saamista useissa asiantuntijalausunnoissa todetaan, että Suomen turvallisuuden lisäämisen sijaan esitetty muutos toisi mukanaan merkittäviä riskejä, joita ei ole hallituksen esityksessä arvioitu. Valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoissa kyseenalaistetaan esityksen tausta-ajatuksena oleva ydinaseiden hajautuksen tuoma turvallisuushyöty ja esitetään hajautussuunnitelmien pikemminkin altistavan entistä suuremman osan Eurooppaa Venäjän iskuille konventionaalisilla tai ydinaseilla ja lisäävän ydinsodan riskiä.

Arvoisa puhemies! Tätä muutosta on perusteltu myös sillä, että sen myötä Suomi lähentyy muiden Pohjoismaiden linjaa. Kuitenkin on niin, että Suomen lähtökohdat, kuten maantieteellinen sijainti, poikkeavat merkittäväällä tavalla muista Pohjoismaista, ja esitystä pitäisi siksi arvioida Suomen omista ulko- ja turvallisuuspolitiikan intresseistä käsin. Lisäksi muissa Pohjoismaissa ydinaseita koskevat sitoumukset ovat Suomen selontekokirjausta vahvempia.

Erityisen huolestuttavaa on esityksen väljyys. Se, että puolustusyhteistyö ilman tarkempaa määrittelyä ja sitomista nimenomaisesti Suomen puolustamiseen on sisällytetty osaksi lakiesitystä, tarkoittaa käytännössä, että lakiesityksellä halutaan mahdollistaa ydinaseiden kuljettaminen Suomen alueella ja maaperällä myös rauhan aikana, mikäli se liittyy puolustusyhteistyöhön — tästä edustaja Honkasalo edellä hyvin puhui. Eli kyseeseen voi tulla myös tilanne, joka ei olisi suoraan Suomen sotilaallista puolustusta. Lakiesityksessä on myös tosiaan jätetty spesifioimatta rauhanajan määrittely, ja se käytännössä menee siten ydinaseiden sallimisen suhteen pidemmälle kuin on annettu ymmärtää lain tarpeellisuutta perusteltaessa.

Arvoisa puhemies! Tämä muutos olisi Suomen pitkän ydinaseriisuntaa edistäneen linjan vastainen. Kuten Suomen Punainen Risti muistuttaa, ydinaseiden laaja-alaiset ja hallitsemattomat vaikutukset huomioiden on äärimmäisen epätodennäköistä, että niitä voitaisiin koskaan käyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. Tämä esitys on omiaan kasvattamaan ydinaseisiin liittyviä riskejä eikä edistämään ydinaseriisuntaa, jonka täytyisi olla Suomen kirkas tavoite. Siksi tulen äänestämään tämän hylkäsesityksen puolesta, kun sen aika tulee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

20.52 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Minulle tämä on tämän salin suurin asia, mikä täällä on ollut käsittelyssä. Tämä on niin iso asia kaiken kaikkiaan, kun katsotaan, mitä me olemme täällä kolmen vuoden aikana käsitelleet. Nyt meillä on ollut iso perinne siitä, että keskeisiä ulko- ja turvallisuuspoliittisia kysymyksiä käsitellään ennalta yhdessä puolueiden kesken, yli hallitus—oppositio-rajojen, ja nyt tätä ei ole siinä laajuudessa tehty, että olisi yhteisymmärrys voitu tämän asian osalta löytää.

Ydinaseiden sijoittamisen ja kuljettamisen osalta nyt poistuisi lainsäädännöstä pykälä, jolla niiden sijoittaminen ja kuljettaminen on kiellettyä Suomessa. Jäisimme sen osalta selonteon lausuman varaan jatkossa. Minulle ydinaseet ovat maailman pahimpina joukkotuhohaseina sellainen asia, jonka sijoittamisesta ja kuljetuksesta pitää säädellä lainsäädännöll-

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

lä myös jatkossa. Täällä on paljon pienempiä, tuhansia kertoja pienempiä asioita käsitelty lainsäädännöllä, ja nyt me otamme tämmöisen asian, joka käsitellään täällä jatkossa selonteon varassa. Siitä selonteosta tulee varmaan jatkossa semmoinen mantra, että nyt me emme tälläkään hallituskaudella sijoita ydinaseita tänne Suomeen, niin kuin on aiemmin todettu, kuinka me ollaan puolueettomia ja liittoutumattomia. Tämä tulee olemaan jatkossa se tilanne tämän asian osalta. Minulle tämä on todella iso asia, ja on todella vaikea hyväksyä tätä.

Myöskään tässä hallituksen esityksessä ei ole arvioitu tehtävien muutosten tuomia riskejä tai mahdollisia heikennyksiä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan. Myös Pohjoismaat arvioidaan eri lailla valiokunnan mietinnössä kuin tässä vastalauseessa, jonka oppositio on tässä kolmen puolueen toimesta tehnyt.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, tämä on myös tämän meidän pitkän linjamme vastainen, jossa me ollaan. Suomen ydinaselainsäädännön löyhentäminen ja ydinaseiden salliminen Suomen alueella eivät vie siihen suuntaan vaan juuri päinvastaiseen suuntaan ja toimivat Suomen ydinaserajoituksia ja ydinaseriisuntaa edustavan linjan vastaisesti. Tämä on todella vakava kysymys.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Karin tekemää vastalauseen mukaista esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

20.55 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Minä en ollut täällä vielä viime kaudella, silloin kun Suomi päätti liittyä Naton jäseneksi, mutta tiedän, että silloin sen prosessin aikana sovittiin niin, että koska Nato-jäsenyyttä haettiin ymmärrettävästi varsin kovalla kii-reellä, jatkoaskeleet liittyen Nato-jäsenyyteen käsiteltäisiin mahdollisimman suurella rauhalla, jotta kaikki kansanedustajat pääsevät keskustelemaan vakavista, tärkeistä asioista niiden edellyttämällä painoarvolla. Sen jälkeen tällä kaudella on käsitelty muun muassa DCA-sopimusta. Itse olin tuolloin lakivaliokunnassa jäsenenä ja jouduin äänestyttyään tuolloin valiokunnassa asiantuntijakuulemisten jatkamisesta, ja hävisimme tuon äänestyksen. Onko tämä Natoon liittyvien prosessien käsittelyä kaikessa rauhassa sellaisella painoarvolla, mitä nämä asiat edellyttävät? Ei ole.

Nyt, arvoisa puhemies, me käsittelemme ydinaserajoitteiden purkamista. Tämä on erittäin painava, erittäin suuri kysymys. Toisin kuin kokoomus yrittää sanoa, että tämä olisi Nato-maalle kuuluva rutiiniasia, tämä on merkittävä muutos Suomen pitkäaikaiseen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan. Minä voisin jopa käyttää sanaa ”dramaattinen” tässä yhteydessä. Olemmeko me käsitelleet tätä rauhassa? Emme ole. Kun tieto siitä tuli, että hallitus on tällaista esitystä tuomassa, niin se tuotiin puheenjohtajille, ja seuraavana päivänä se vietiin medialle. Puheenjohtajilla ja eduskuntaryhmillä oli käytännössä yksi päivä aikaa tutustua siihen lakiluonnokseen, joka oli heikko. Noin 40—50 sivua tekstiä, jossa ei millään tavalla käyty läpi niitä kysymyksiä, jotka ovat riskejä ja mahdollisia uhkia silloin kun me puhumme joukkotuhoukseista. Tämä on minusta täysin pöyristyttävä prosessuaalinen suoritus jopa kokoomukselta, jolle on selkeästi iskenyt vauhtisokeus liittyen näihin ulko- ja turvallisuuspoliittisiin asioihin. Ydinaseet eivät ole mitään konventionaalisia aseita. Me puhumme aseista, joilla voidaan tuhota kokonaisia kaupunkeja. Tämä on äärimmäisen fundamentaalinen kysymys koko maailman kannalta, ja minusta on syytä muistaa, että jopa Naton periaatteisiin kuuluu se, että edellytetään ydinaseetonta maailmaa, ja Suomi olisi

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

voinut valita omalla linjallaan Nato-jäsenenä tehdä kuten esimerkiksi Islanti ja Romania ovat tehneet, eli pitää kiinni omista rajoitteistaan. Liettuassa nämä rajoitteet on kirjattu jopa perustuslakiin.

Tämän prosessin yhteydessä on myös käytetty aivan todella erikoisia puheenvuoroja siitä, että purkamalla kaikki rajoitteet Suomi liittyisi pohjoismaiseen tällaiseen niin kuin yhteisöön, jossa ei ole ollut niin vahvoja rajoitteita kuin Suomella. Mutta kun nämä rajoitteet puretaan, niin on jätetty tietoisesti huomioimatta se, että esimerkiksi Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa on vahvoja poliittisia sitoumuksia. Olkoonkin niin, että sellainen tulisi myös Suomessa olemaan, niin se on erittäin heikko esitys, kuten esimerkiksi edustaja Honkasalon puheenvuorosta kuulimme. Tämä rauhan ajan määritelmä jää hämmäiseksi, jolloin tämä koko kysymys on jäävä epäselväksi.

Mielestäni on syytä alleviivata sitä, että Nato-jäsenyys ei edellytä Suomelta muutoksia ydinenergialakiin. Tämä on erittäin keskeinen argumentti tässä kokonaisuudessa, jossa tätä perustellaan nimenomaan Nato-jäsenyydellä. Me olemme edelleen Naton jäsenmaanakin itse vastuussa siitä, millaisia ulko- ja turvallisuuspoliittisia linjauksia me haluamme allekirjoittaa. Me emme vasemmistoliitossa olisi tulleet tukemaan tätä esitystä, vaikka se oltaisiin tuotu kaikessa rauhassa ja vaikka siitä oltaisiin keskusteltu kaikessa rauhassa. Tämä on niin vahvasti vastaan niitä periaatteita, joiden puolesta me ollaan tehty politiikkaa vuosikymmeniä. Tämä on mielestäni rehellistä todeta ääneen, että se prosessin muutos ei olisi muuttanut meidän kantaamme, mutta kyllä minä pidän demokratian ja eduskunnan integriteetin kannalta erittäin ongelmallisena sitä, että näin isoja asioita tuodaan näin hätiköiden ja niihin reagointi on sitten myös hyvin nopeatempoista, sen sijaan, että oltaisiin voitu käydä näitä asioita rauhassa läpi.

Minä en ole kuullut yhtäkään sellaista argumenttia, jonka vuoksi Suomen kannattaisi näistä rajoitteista luopua, ja en tule sitä kannattamaan. Itse asiassa ajattelen päinvastoin niin, että Suomen tulisi liittyä YK:n ydinasekielto­sopimukseen. Tämä on se linja, mitä me tulemme vasemmistoliitossa kannattamaan myöskin jatkossa. Tämä esitys ei kannatusta ansaitse.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskinen.

21.01 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Karin hylkyehdotusta. Ydinaseiden tuonti Suomeen ei vahvista turvallisuuttamme. Vielä ennen juhannusta äänestämme Suomen aluetta koskevan ydinasekiellon purkamisesta. Juhannushan on valon ja suven juhla, ja tällainen asia sopii mahdollisimman huonosti siihen — enempi­kin kaamosajan kysymyksiä.

Orpon hallitus ehdottaa muutettavaksi voimassa olevaa ydinenergialakia ja rikoslakia niin, että jatkossa ydinräjähteiden maahantuonti, kuljettaminen ja hallussapito olisi mahdollista Suomen sotilaallisen puolustamisen nimissä, kun sitä toteutetaan osana Naton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyötä tai muun puolustusyhteistyön perusteella. Tästä muusta puolustusyhteistyöstä edellä on jo useampi puhunutkin — en palaa siihen.

Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu ydinaseet sallivien muutosten tuomia riskejä tai heikennyksiä Suomen turvallisuuspoliittiseen asemaan, ei esimerkiksi sitä, että asetumme alttiimmaksi erilaisille turvallisuusuhkille ja vastapuolen iskusuunnitelmia kohdennettaisiin suomalaisiin sotilaskohteisiin. Vielä niitä enemmän on ihan konventionaalisilla aseilla, mutta ääritilanteessa myös ydinaseilla. Ydinaseiden liikuttelumahdollisuus nykyistä

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

laajemmalla alueella tarkoittaisi myös väärintulkintoja ja jopa vahingossa alkavan ydinso-
dan todennäköisyyden riskin kasvamista riippumatta siitä, onko ydinaseita Suomen alueel-
la vai ei. Tämä maantieteellisen epämääräisyyden laajeneminen tuo tämän tyyppisiä uhkia.

Suomen ydinaselainsäädännön löyhentäminen toimisi myös Suomen pitkäaikaisen
ydinaserajoituksia ja ydinaseriisuntaa ajavan linjan vastaisesti. Suomen Punainen Risti on
todennut, että ydinaseiden laaja-alaiset, pitkäkestoiset ja hallitsemattomat vaikutukset huo-
miooon ottaen on erittäin epätodennäköistä, että niitä voitaisiin koskaan käyttää kansainvä-
lisen humanitaarisen oikeuden periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti, oli kysymys sitten
ballistisista tai taktisista ydinaseista.

Ydinaseriippuvuuden lisääminen horjuttaa sääntöpohjaista maailmanjärjestystä, riito-
jen rauhanomaista ratkaisua ja diplomatian ensisijaisuutta painottanutta ulko- ja turvalli-
suuspolitiikkaamme. Hallitus ei arvioinut juurikaan näitä tekijöitä. Suomi kuuluu jo tällä
hetkellä Naton ydinpelotteen suojaan, ja Suomen nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa Suo-
melle täysimääräisen mukanaolon Naton ydinpelotteessa ja ydinasesuunnittelussa. Yhdys-
valtojen, Ison-Britannian ja Ranskan ydinaseet suojaavat tarvittaessa Suomea riippumatta
näiden sijainnista.

Suomen liittyessä Natoon nimenomaan vahvistettiin, että ydinenergalaki ei ollut este
Suomen kuulumiselle ydinpelotteen suojaan taikka osallistumiselle ydinasepuolustuksen
suunnitteluun. Sosiaalidemokraattien linjana on, että ydinaseiden ihmiskunnalle aiheutta-
maa totaalisen tuhon riskiä tulee kaikin keinoin ehkäistä. Riippuvuutta ydinaseista tulee
vähentää, ei lisätä. Siten vastustamme ydinenergalain ja rikoslain muuttamista hallituksen
esittämällä tavalla. Tällaisesta turvallisuuspolitiikan ydinasiasta olisi ollut perusteltua kes-
kustella kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa yhteisesti ja huolella. Suomessa on perinteis-
esti vaalittu merkittävässä ulko- ja turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä parlamentaarista
yhteistyötä ja konsensusta, joka tässä tapauksessa sysättiin sivuun, ja siinä riittää korjaa-
mista tuleville vuosille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

21.05 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme yhtä vakavimmista
ja herkimmin väärin ymmärretyistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä: keskustelemme
ydinaseista. Siksi tästä asiasta on puhuttava täsmällisesti ja tosiasioihin nojaten. Tällä esi-
tyksellä ei päätetä ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen, eikä Suomi ole ryhtymässä ydin-
asevaltioksi. Suomi on ydinaseeton maa, eikä tämä lakimuutos muuta sitä. Se on tärkeää
muistaa, kun käymme keskustelua.

Arvoisa puhemies! Se, mitä tässä esityksessä tehdään, on Suomen lainsäädännön päivit-
täminen vastaamaan sitä turvallisuuspoliittista todellisuutta, jossa Suomi nyt elää. Voimas-
sa oleva ydinenergalain kielto on peräisin 1980-luvulta, siis ajalta, jolloin Suomi oli soti-
laallisesti liittoutumaton ja Euroopan turvallisuustilanne oli perustavanlaatuisesti toisen-
lainen. Nyt Suomi on Naton jäsen. Nato on puolustusliitto, jonka pelote ja yhteinen puo-
lustus perustuvat useiden tekijöiden kokonaisuuteen. Ydinpelote on osa tätä kokonaisuut-
ta, ei siksi, että sitä haluttaisiin käyttää, vaan juuri siksi, että sitä ei tarvitsisi koskaan käyt-
tää. Pelotteen perimmäinen tarkoitus on estää sota.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen ydin on siinä, että Suomen oma lainsäädäntö ei saa
muodostua esteeksi liittokunnan yhteisen puolustuksen suunnittelulle, uskottavuudelle tai
toimeenpanolle. Muutos on tarkkarajainen. Ydinräjähteiden hankkiminen, valmistaminen,

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

kehittäminen ja räjäyttämisen säilyvät rikoksina. Terroristinen toiminta pysyy raskaasti kriminalisoituna. Kansainväliset velvoitteemme, kuten ydinsulkusopimus ja ydinkoekieltosopimus, sitovat Suomea aivan kuten ennenkin. Puolustusvaliokunta on esitystä käsitellessään aivan oikein korostanut päätöksenteon kansallisuutta: vain me voimme päättää siitä, millä ehdoin Suomessa toimitaan.

Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikan tärkein tehtävä on estää se, ettei Suomi koskaan joudu sodan kohteeksi. Ennaltaehkäisevä uskottava pelote on juuri tätä varten. Se suojaaa suomalaisia koteja, perheitä ja arkea. Se antaa selkeän viestin siitä, että Suomeen kohdistuva sotilaallinen painostus ei ole hyväksyttävää eikä kannatettavaa. Samalla Suomi jatkaa vahvaa työtään asevalvonnan ja -riisunnan sekä ydinaseiden leviämisen estämisen puolesta. Nämä tavoitteet eivät ole ristiriidassa uskottavan puolustuksen kanssa, vaan ne kulkevat rinnakkain.

Arvoisa puhemies! Pidän esitystä harkittuna, tarkkaan rajattuna ja turvallisuusympäristön muutoksen huomioivana. Se ei lisää ydinaseita Suomeen tai maailmaan, mutta se vahvistaa Suomen turvallisuutta ja asemaa luotettavana liittolaisena. Lisäksi valiokunnan mietintö täydentää esitystä, ja se on nyt vielä parempi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

21.09 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy alkuun todeta, että kylä, tämä on erittäin vakava asia, suuri asia, dramaattinen asia, ja hämmästelen myös siksi, että täällä on aika vähän meitä edustajia paikalla puhumassa todella historiallisesta päätöksestä.

Täytyy ensin alkuun todeta, että edustaja Lylyn puheenvuoro tuossa vähän herkistikin minua. Tässä on ollut erittäin upeita puheenvuoroja edustajilta jo edellä. Sen sijaan edustaja Hännisen puheenvuoro vähän hämmensikin minua, kun te, edustaja Hänninen, tässä vähän totesitte, että esitys on väärin ymmärretty ja tarkoitus ei ole tuoda ydinaseita Suomeen. Tällä esityksellä, minkä hallitus on nyt eduskunnalle antanut, puretaan rajoitteet ydinaseiden tuomisesta tai sallimisesta Suomen maaperällä. Sitten kun me täällä oppositiosta kritisoiimme tätä hallituksen esitystä, niin te toteatte, että ei tänne ole tulossa ydinaseita. Mutta tällä esityksellä tosiasiallisesti ydinaseiden tuominen Suomeen mahdollistetaan, toisin kuin nykyinsäädännöllä, joka selkeästi sen estää.

Arvoisa puhemies! Itse ajattelen, että Suomen ydinaserajoitetta ei pidä purkaa. Suomen nykyisen ydinenergialain mukaan ydinräjähteiden maahantuonti, valmistaminen, hallussapito ja räjäyttämisen on Suomessa kiellettyä, eikä tähän nyt todellakaan ole syytä tehdä muutosta. Tämä ydinaserajoitteiden purkaminen on täysin hallituksen poliittinen linjaus, jolla ei ole mitään todellisia Nato-integraation edellyttämiä lainsäädännön uudistamisen tarpeita, eikä Nato-jäsenyys edellytä Suomelta muutoksia tähän käsittelyssä olevaan ydinenergialakiin.

Puhemies! Suomen on mielestäni oltava ydinaseeton, ja siksi tätä lainsäädäntöä ei pidä muuttaa. Ydinaserajoitusten purkaminen ei lisää Suomen turvallisuutta, vaan se antaisi aivan väärän signaalin tässä maailmantilanteessa. Se vain kasvattaa jännitteitä entisestään, ja vaarana on, että ydinaseriisunta heikentyy myös globaalisti. Nyt on tärkeää rauhoittaa Suomen oma alue, eikä rauhaa edistetä lisäämällä ydinaseita vaan vähentämällä niitä. Suomeen ei pidä jatkossakaan tuoda ydinaseita, ja minun mielestäni sitä ei pidä myöskään lainsäädännön muutoksella mahdollistaa.

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

Vaikka ydinaseista on tullut Nato-jäsenyyden kautta osa Suomen turvallisuuspolitiikkaa, on Suomen huomioitava myös ydinasevalvontaan liittyvät näkökohdat. Suomi on ydinaseettomana maana sitoutunut ydinsulkusopimukseen ja on velvollinen edistämään sen päämääriä eli edistämään ydinaseriisuntaa ja estämään ydinaseiden leviämistä. Ydinaseet ja ydinasepelote ovat tehneet paluun maailmanpolitiikan keskiöön viime vuosina, mutta, hyvät kollegat, ydinaseet ovat ihmiskunnan tuhoisimpia keksintöjä, ja niiden käytöllä olisi katastrofaalisia humanitäärisiä seurauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

21.14 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Todella tärkeää, että olemme keskustelemassa tästä isosta suomalaisten turvallisuutta vahvistavasta lakiesityksestä. Aikanaan tosiaan Suomi liittyi Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi ilman mitään rajoitteita, eli Suomi on liittynyt Naton jäseneksi täysin oikeuksin ja täysin velvollisuuksin. On varmasti aivan juuri näin, kuten tässä tätä hylkäystä esittäneet edustajat, ainakin osa, ovat tuoneet esille, että sinänsä Nato ei edellytä Suomelta tätä lainsäädännön muuttamista. Tämä lakimuutos tehdäänkin nimenomaan Suomen omasta aloitteesta suomalaisten turvallisuuden vahvistamiseksi osana liittokuntaa. Kolmen vuoden jäsenyyden aikana olemme oppineet, kun aiemmin kumppanimaana emme voineet päästä esimerkiksi ydinasesuunnitteluryhmään elikkä Nuclear Planning Groupiin ja sen alaryhmiin mukaan, miten voimme omalla toiminnallamme ja oman lainsäädäntömme muutoksilla maksimoida tämän Naton yhteisen turvan, jonka se Naton ydinasepelote voi suomalaisille parhaimmillaan tuoda. Siksi tätä lakimuutosta nyt on lähdetty edistämään. Hallituksen esitys lähtee tietysti siitä, että kun havaitaan tässä tapauksessa lainsäädännöllisiä muutostarpeita tai jos havaittaisiin joku toiminnallinen muutostarve, jolla Suomen turvallisuutta voidaan vahvistaa, niin sitä tietysti viipymättä edistetään.

No, eduskunnan puolustusvaliokunnan puheenjohtajana en pysty tietenkään vastaamaan muiden instituutioitten prosesseista, en valtioneuvoston prosessista enkä toisaalta esimerkiksi eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan prosessista, jotka ovat tässä saaneet aiemmissa puheenvuoroissa jonkin verran kritiikkiä, mutta mielestäni ainakin puolustusvaliokunnassa, joka on toiminut mietintövaliokuntana, olemme kyllä voineet tätä asiaa tässä yhteydessä hyvin perusteellisesti käsitellä. Varmasti toki puolustusvaliokunta on ollut luonteva mietintövaliokunta, koska siellä on ollut tietysti myös parhaat aiempaan toimintaan liittyvät tiedot tästä kysymyksestä. Mutta olen ymmärtänyt ja tuossa valiokunnan prosessin aikana on käynyt hyvin ilmi, että kaikille kansanedustajille on kyllä puolustushallinnon toimesta tarjottu sitä mahdollisuutta, että jokainen on voinut päästä esimerkiksi niiden turvalluoikiteltujen tietojen äärelle, jotka sitten ovat olennaisia sen itse ydinasepolitiikan osalta ja joita ei voida tietenkään julkisuudessa käsitellä.

Tämä on siis se olennainen asia tähän lakimuutokseen liittyen, että vaikka sinänsä olemme, totta kai, täysimääräisesti Naton tuoman ydinasesuojan piirissä, niin omalla toiminnallamme voimme vaikuttaa siihen, kuinka vahva tuo pelote on, ja sitä kautta voimme vaikuttaa siihen, että maksimoimme Suomen turvallisuuden nyt sitten tämän lakimuutoksen myötä, kun vahvistamme tätä yhteistä pelotetta ja sen tuomaa turvaa.

Arvoisa rouva puhemies! Ehkä vielä lyhyesti tästä puolustusyhteistyöstä, joka ainakin edustaja Honkasalon puheenvuorossa nousi esiin. On tosiaan tärkeää, että myös tämä puolustusyhteistyö mahdollistetaan. Meillä on myös muita eurooppalaisia liittolaisia, jotka

Punkt i protokollet PR 67/2026 rd

ovat ydinasevaltoja, siis muita kuin Yhdysvallat, joka siis tuottaa tämän Naton yhteisen ydinaseturvan yhdessä liittolaisten kanssa — tämä Naton turva perustuu nimenomaan Yhdysvaltain ydinaseeseen. Tärkeimmät pohjoismaiset liittolaisemme, tietysti Ruotsi, Norja ja Tanska, ovat nyt ilmoittaneet olevansa mukana myös tässä Ranskan aloitteessa täydentää tätä Naton ydinaseiden tuomaa turvaa sitten tällä omalla eurooppalaisella suorituskyvyllä tulevaisuudessa. Sen takia on tärkeää, että voimme myös tässä asiassa olla nyt sitten yhteispohjoismaisessa linjassa tulevaisuudessa. Kun lainsäädäntömme muutenkin muutetaan yhteispohjoismaiseksi nyt tällä hallituksen esityksellä ja siitä puolustusvaliokunnassa laatimallamme mietinnöllä, niin voimme myös esimerkiksi tätä yhteistä eurooppalaista suorituskykyä olla tarvittaessa sitten yhdessä viemässä eteenpäin.

Sen haluan todeta tässä koko eduskunnan ollessa koolla, että kaikki toimet, joita nyt Suomen puolustuksen vahvistamiseksi tehdään, tehdään vain ja ainoastaan siksi, että haluamme, että rauha säilyy tulevaisuudessakin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Alametsä.

21.19 **Alviina Alametsä vihr:** Arvoisa puhemies! Ei ydinaseita Suomeen, ei kauttakulkua, ei sijoittamista. Sen sijaan Suomen pitää liittyä YK:n ydinasekieltosopimukseen, jonka on allekirjoittanut jo 99 maata. Suomalaisten valtava enemmistö tutkitusti ajattelee, ettei ydinaseita tule käyttää missään olosuhteissa. Siinä on paljon viisautta, koska ydinaseet tappaisivat miljoonia ihmisiä, ydinsota olisi katastrofaalinen. Suomesta ydintalvi tekisi viljelykelvottoman maan. Me kuolisimme nälkään, jollemme olisi jo kuolleet ydiniskuihin ja säteilyyn. Kyse on maailmanlopun tuovista aseista. Ne ovat todellinen uhka etenkin autoritääristen, epävakaiden maailmanjohtajien käsissä, joita valitettavasti tällä hetkellä on paljon. Kyse on maailmanlopun tuovista aseista, ja siksi niitä kohti vievää esitystä en voi kannattaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

21.20 **Mika Kari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan tähän ehkä mahdollisesti tämän asiakohdan viimeiseen puheenvuoroon kuitenkin liittää sen, että Suomessa ja täällä eduskunnassa on hyvä yhteistyöhenki puolustukseen liittyvissä asioissa näin yleensä ottaen. Vaikka nyt on asiakohta, jossa emme voi yhtyä hallituksen esitykseen, niin haluan korostaa pitkäaikaisena puolustusvaliokunnan jäsenenä sitä hyvää yhteistyötä, jota eduskuntalaitos, me kansanedustajat, meidän virkamiehet, Puolustusvoimain henkilöstö, varusmiehet, reserviläiset, koko kansa tekevät puolustuksen yhteisen menestyksen hyväksi, tästä yksittäisestä asiasta riippumatta. Tämän katsoin tarpeelliseksi myös tämän asiakohdan päättämiseen ääneen sanoa, ja merkittäköön sekin pöytäkirjaan. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.